

Sertifikalandırmanın Maliyetleri

Orman sertifikalandırma üzerine yapılan ekonomik analiz çalışmaları, sertifikalandırmayla ilgili iki temel maliyetler dizisi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunlardan ilki, doğrudan maliyetlerdir. Bunlar; müracaat, ilk denetim, yıllık ara denetimler ve telif hakkı gibi sabit maliyetleri içermektedir. Diğer ise, dolaylı maliyetler olmaktadır. Bu maliyetler, gözlem altına alınan işletme türü, büyüklüğü, odun serveti ve her bir orman ekosisteminin yapısına bağlı olarak oldukça büyük değişiklik göstermektedir. Ayrıca, sertifika kuruluşu seçimi de, maliyetleri etkileyen diğer bir husus olmaktadır.

Doğrudan maliyetler, denetleme ve daha sonraki izlemelerden ve bir sertifika hakkının kazanılması ile ilgili masraflardan oluşmaktadır. Söz konusu masraflar, denetleyici ve sertifika kurumlarına ödenmektedir. Doğrudan maliyetler, değerlendirilecek işletmeye ve değerlendirmenin kapsamına bağlı olarak değişebilmektedir.

Dolaylı maliyetler; sertifikalandırma standartlarını yerine getirmek için gerekli olan, işletmecilikte yapılan değişiklikler, güvenilirliği sağlamak için gerek duyulan yönetsel, dokümantasyon ve doküman sistemlerinin oluşturulmasından dolayı oluşan maliyetlerdir. İlâve harcamalar, azalan üretim, silvikültür ve hasat işlemlerinin artan maliyetleri ile gelir ve masrafların zaman göre farklı dağılmasından kaynaklanabilmektedir.

Orta Avrupa'da orman işletmeleri genellikle küçük ölçekli olmakta ve sertifikalandırma aynı anda yeteri büyüklükte bir orman alanında yapılamadığı taktirde çok yüksek yönetim maliyetlerine neden olmaktadır. Küçük orman sahipleri maliyetleri azaltmak için orman sahipleri birliği olarak sertifikalandırmanın uygun olacağını düşünmektedirler.

Diğer taraftan, orman işletmelerinin sertifikalandırılmasının maliyetleri, üç ana sınıfa ayrılabilir. Bunlardan ilki, sertifikalandırma standartlarını karşılamak için, orman işletme birimi düzeyinde, orman işletmeciliği faaliyetlerini iyileştirmek için yapılacak uygulamaların maliyeti olmaktadır. İkincisi, sertifikalandırma değerlendirme- denetlemelerinin ve takip eden kontrollerin maliyetidir. Üçüncüsü ise, üretim kanalının belirlenmesi ve kontrol edilmesi işlemlerinden oluşan maliyetlerdir.

Öte yandan, sertifikalandırma maliyetinin, işletmenin sertifika alabilecek düzeye çıkarılması maliyetinden ayrılması gerektiği de ifade edilmektedir. Buna göre, sertifikalandırma standartlarının gerektirdiği ekolojik, sosyal ve ekonomik düzeylere eriştiğinde, işletmenin bazı kazançlarının sertifikalandırmanın maliyetini aştığını gözlenebilecektir.

Orman sertifikalandırmanın maliyetleri;

A. Dolaylı Maliyetler

1. Sertifikalandırma standartlarını karşılamak için orman işletmesinin artan maliyetleri
 - a) Yatırım maliyetleri
 - b) Silvikültür
 - c) Hasat
 - d) Diğer işletme konuları

2. Sertifikalandırmanın bilgi maliyetleri

a) Orman işletmeciliği

- Kaynakların envanteri ve ölçümü (odun, biyolojik çeşitlilik, toprak, su vb.)
- Sosyo-ekonomik ölçümler
- Orman yönetim planlamaları
- Yürütülen faaliyetler, üretim hacimleri vb. konularda kayıt ve rapor
- Dahili denetlemeler
- Diğer işletme maliyetleri

b) Üretim Kanalı

- Kerestelerin ve ürünlerin damgalanması
- Kayıt tutma ve rapor etme
- Tüm dağıtım düzeylerinde ürünün izlenmesi
- Envanter, transport, işleme ve dağıtım için süreçler oluşturmanın maliyeti
- Dahili denetlemeler
- Diğer işletme maliyetleri

B) Doğrudan Maliyetler

- a) Sertifikalandırmanın uygulanması ücretleri
- b) Sertifika kurumunun ilk denetlemesi (gözlem)
- c) Yıllık denetleme
- d) Sabit maliyetler

Sertifikalandırma maliyetleri ile ilgili yapılan genel tahminler; büyük işletmeler (> 200. 000 ha) için, doğrudan maliyetlerin hektarda 0,016\$ ile 0,20\$ arasında değişmekte olduğunu ortaya koymaktadır. Yaklaşık 200 ha genişliğinde bir orman işletmesi için, doğrudan maliyetler hektarda 2\$'a kadar çıkabilmektedir. Bununla birlikte, sertifikalandırma maliyetlerine dair bu rakamlar, alan yöneticilerinin hazırlık sürecindeki gerekli olan belgeleri hazırlamak için ihtiyaç duyulan personel zamanı ve sertifikalandırmayı devam ettirmek için gerekli olan, orman işletme faaliyetlerindeki değişikliklerden dolayı oluşan masrafları içermemektedir.

Sertifikalandırma maliyetine ilişkin olarak çok değişik tahminler yapılmaktadır. Sözelimi tropik ormanlarda sertifikalandırmanın maliyetinin 0,3-1,0\$/ha/yıl veya yüzde olarak %1-5 arasında vb. değişen tahminler bulunmaktadır. Normalde sertifikalandırmanın mali külfetini orman işletmesi yüklenmektedir. Ancak bazı durumlarda orman işletmesi ile mevcut ilişkilerini devam ettirmek isteyen alıcılar da maliyeti karşılayabilmektedir.

Özetle, orman sertifikalandırmanın kendisinden beklenen amacı gerçekleştirmesi, sertifikalı ürün piyasasının varlığına ve büyüklüğüne bağlı olmaktadır. İsteğe bağlı bir işlem olan sertifikalandırmanın işletmeler tarafından benimsenmesi, sertifikalandırmanın beklenen ekonomik faydalar ve yönetim faaliyetlerine getireceği ek maliyetlerle sıkı bir ilişki içerisinde olacaktır.